

Tadeusz Marszał*

HENRYK TYLUŚ (1951–2006)
BURMISTRZ MIASTA I GMINY SZADEK
(wspomnienie)

Henryka Tylusia pierwszy raz spotkałem w 1994 r. (a może rok wcześniej). Rozmawiałem z nim o możliwości zorganizowania praktyk studenckich w Szadku. Potem padła propozycja przygotowania monografii miasta obchodzącego swoje 700-lecie. Pan Burmistrz był człowiekiem niezwykle życzliwym. Robił wrażenie osoby otwartej na innych. Dbał o interesy miasta i gminy. Dbał o dobro mieszkańców. To on mi zasugerował, aby na pierwszej stronie przygotowywanej do druku monografii miasta pojawiła się dedykacja „mieszkańcom Szadku”. Żałuję, że nie miałem okazji poznać go bliżej. Ciepło wspominam te kilka, może kilkanaście, rozmów w jego gabinecie. Myślę, że Szadek stracił dobrego gospodarza, który, choć tu się nie urodził, to kochał to miasto i ten region.

Henryk Tyluś (H. T.) urodził się 3 lutego 1951 r. w Luciejowie, w gminie Buczek, w rodzinie chłopskiej. Jego rodzice, Kazimierz i Weronika z domu Piątek, posiadali niewielkie (3,5 ha) gospodarstwo rolne. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Luciejowie, naukę kontynuował w Technikum Rolniczym w Sędziejowicach. W 1970 r. uzyskał dyplom technika i już w lipcu tego samego roku podjął pracę jako stażysta w Państwowym Gospodarstwie Rolnym

---

* Tadeusz Marszał, prof. dr hab., jest kierownikiem Katedry Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej Uniwersytetu Łódzkiego.

w Głogowej (ówczesne województwo płockie). W kwietniu 1971 r. został powołany do odbycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej w Gdyni, w Kaszubskiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza.

Po powrocie z wojska w maju 1973 r. podjął pracę w Urzędzie Gminy w Buczku na stanowisku instruktora. Po przepracowaniu zaledwie kilku miesięcy, w grudniu tego samego roku przeszedł do pracy w Powiatowym Związku Kółek Rolniczych w Łasku, by następnie od lipca 1975 r. kontynuować pracę w Wojewódzkim Związku Kółek i Organizacji Rolniczych w Sieradzu. W nowym miejscu pracy H. T. w kolejnych latach awansował – pełnił m. in. funkcje zastępcy prezesa (od marca 1981 r.) i prezesa Spółdzielni Kółek Rolniczych w Łasku (od września 1981 do marca 1984 r.).

W drugiej połowie lat siedemdziesiątych i na początku lat osiemdziesiątych w życiu prywatnym H. T. zaszło szereg ważnych wydarzeń. Zawarł związek małżeński z Urszulą z domu Stodulską (ur. w 1954 r.) i we wrześniu 1976 r. zamieszkał wraz z żoną w domu jednorodzinnym w Łasku, należącym do jego teściów. W tym okresie urodziła się trójka dzieci H. T.: Adam (ur. 1977 r.), Agnieszka (ur. 1978 r.) i Piotr (ur. 1982 r.). W 1982 r. zmarł ojciec H. T., Kazimierz (zamieszkujący razem z żoną i córką Danutą w Luciejowie).

W 1976 r. H. T. podjął zaoczne studia na Wydziale Rolniczym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – Akademii Rolniczej w Warszawie, które ukończył w 1980 r., uzyskując stopień inżyniera rolnictwa.

Do pracy w administracji samorządowej H. T. powrócił w marcu 1984 r. Objął wówczas, na okres czterech lat, stanowisko zastępcy naczelnika w Urzędzie Miasta i Gminy w Łasku.

W 1987 r. rodzina Tylusiów przeniosła się do nowo otrzymanego mieszkania w Łasku, w bloku przy ul. 9 Maja, gdzie mieszkali przez kolejne kilkanaście lat, aż do czasu przeprowadzki w 2004 r. do nowo wybudowanego domu jednorodzinnego w Gorczyńcu koło Łasku.

Z Szadkiem H. T. związał się w 1988 r. 7 marca tego samego roku został przeniesiony służbowo do pracy w szadkowskim urzędzie gminnym. Ta zmiana zatrudnienia była związana z jego wyborem na stanowisko naczelnika. Formalnie wybór nastąpił 4 marca 1988 r., kiedy to Rada Narodowa Miasta i Gminy Szadek na wniosek Prezydium (uzgodniony z Wojewodą Sieradzkim) w głosowaniu tajnym podjęła stosowną uchwałę¹.

Po zmianie ustroju i wprowadzeniu nowych regulacji prawnych ustawą z 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (DzU nr 16, poz. 95, zm. DzU nr 34, poz. 199) H. T. utrzymał zajmowane stanowisko, a Rada Miasta i Gminy Szadek 12 czerwca 1990 r. mianowała go tym razem już na stanowisko burmistrza. H. T. bardzo dobrze odnalazł się w nowej rzeczywistości, rozumiał potrzebę zmian i akceptował nowe warunki działania samorządności lokalnej. Był

¹ Por. uchwała nr XXV/91/88 RN M. i Gm. Szadek z 4 marca 1988 r.

członkiem PZPR (od grudnia 1973 r.), jednak nie pełnił żadnych funkcji w tej organizacji politycznej. W okresie „posierpniowym” często dawał wyraz swoim prosolidarnościowym sympatiom (warto tu choćby wspomnieć sprawę przydziału lokalu dla NSZZ „Solidarność”).

Po upływie pierwszej kadencji H. T. z powodzeniem ponownie kandydował na stanowisko burmistrza. Wybór nastąpił 7 lipca 1994 r. i H. T. objął po raz kolejny funkcję przewodniczącego Zarządu Gminy i Miasta Szadek. Po upływie czterech lat znów został wybrany na następną czteroletnią kadencję jesienią 1998 r. (nie mając w tych wyborach żadnego kontrkandydata). Zdecydowane poparcie kandydatury H. T. w wyborach samorządowych może być świadectwem jednoznacznie pozytywnej oceny jego wcześniejszych działań. Przez wszystkie te lata współpraca burmistrza z Radą Miasta i Gminy układała się bardzo dobrze. W interesie społeczności lokalnej potrafił znajdować wspólny język i harmonijnie współdziałać z przedstawicielami środowisk zarówno samego miasta, jak i otaczających je terenów wiejskich.

W okresie pełnienia przez H. T. funkcji burmistrza w mieście i gminie Szadek wykonano szereg ważnych inwestycji, a część z nich powstała przy jego znaczącym udziale i wsparciu. Można tu wymienić choćby takie inicjatywy – kluczowe z punktu widzenia gospodarki komunalnej i zaspokajania potrzeb społeczności regionu szadkowskiego – jak: zwodociągowanie zachodniej części gminy, budowę oczyszczalni ścieków, budowę kanalizacji w starej części osiedla domków jednorodzinnych, czy wreszcie budowę ujęcia wody przy Szosie Uniejowskiej. Inne inwestycje oddane do użytku w tym czasie to m. in.: remont i rozbudowa szkoły podstawowej w Krokocicach, budowa nowego obiektu poczty, szkoły w Prusinowicach oraz Domu Pomocy Społecznej w Przatówku.

Bardzo dużą wagę przywiązywał H. T. do organizacji 700-lecia nadania praw miejskich Szadkowi². Z tej okazji, z jego inicjatywy, w 1995 r. zorganizowano szereg przedsięwzięć upamiętniających tę rocznicę. Wykonano wówczas renowację nawierzchni rynku. To on był inspiratorem opracowania książkowego, poświęconego historii i współczesności Szadku³. Był także inicjatorem i współzałożycielem powstałego w 1995 r. i działającego do dziś Towarzystwa Przyjaciół Szadku.

H. T. był człowiekiem, który cieszył się dużym zaufaniem społecznym, potrafił integrować środowisko lokalne i szukać rozsądnych kompromisów w sytuacjach konfliktowych – być może było to o tyle łatwiejsze, że był niejako „człowiekiem z zewnątrz”. Wspominany jest jako osoba bardzo przystępna, zawsze szukająca zgody i unikająca niepotrzebnych konfliktów. Poważnie anga-

---

² Obchody tej rocznicy miały charakter symboliczny, gdyż z 1295 r. pochodzi jedynie pierwsza zachowana wzmianka o Szadku, który prawa miejskie otrzymał znacznie wcześniej, być może nawet w połowie XIII w.

³ T. Marszał, *Szadek. Monografia miasta*, Szadek 1995.

zował się we wszystkie podejmowane przedsięwzięcia, doceniano jego dbałość o miasto i gminę.

H. T. popierał działalność organizacji i stowarzyszeń lokalnych. W uznaniu tych zasług koło szadkowskie Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych odznaczyło go medalem za zasługi dla tego stowarzyszenia. Równie dobre kontakty miał z Ochotniczą Strażą Pożarną, działającą w Szadku i poszczególnych sołectwach. O jego popularności wśród mieszkańców świadczyć może fakt, iż był jednym z kandydatów w plebiscycie, organizowanym z udziałem Radia Sieradz, na najpopularniejszego człowieka Szadku XX w.

Jego hobby był brydż. Często grywał w parze z Sewerynem Szewczykiem, sekretarzem gminy. W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych prawie każdy poniedziałkowy wieczór spędzali na turniejach brydżowych, organizowanych w Łasku. Interesował się sportem i niejednokrotnie uczestniczył w lokalnych zawodach piłki nożnej i tenisa stołowego.

W 1999 r. H. T. nagle zachorował – 30 sierpnia tego samego roku miał udar, został częściowo sparaliżowany. Pomimo rehabilitacji i znacznej poprawy stanu zdrowia do pracy już nie powrócił. Przez dziewięć kolejnych miesięcy pozostawał na zwolnieniu lekarskim⁴. Na etacie w urzędzie Gminy i Miasta Szadek formalnie pozostawał do maja 2000 r., kiedy to uzyskał rentę inwalidzką. Później jeszcze kilkakrotnie, przy różnych okazjach bywał w Szadku, cały czas czuł się z nim związany, utrzymywał kontakty towarzyskie, pojawiał się na „Dniach Szadku”.

H. T. zmarł nagle 19 listopada 2006 r. w wieku zaledwie 55 lat. Został pochowany na cmentarzu w Łasku.

---

⁴ Podczas choroby H. Tylusia jego obowiązki przejął Mieczysław Maniosik.